

- 45 Там само. – Спр.96. – Арк.23.
 46 Там само. – Арк. 29-42.
 47 Там само. – Арк.32.
 48 Там само. – Спр.153-160
 49 Там само. – Спр.128
 50 Там само. – Спр.132, 135, 139, 141, 148.
 51 Там само. – Спр. 130, 131.
 52 Там само. – Спр.129, 134, 136, 141, 143, 146, 149, 150.

Людмила Таран

ВОЛОДИМИР ЗАМЛИНСЬКИЙ: ШЛЯХ В НАУКУ

Дитинство і юність мого брата припали на важкий час – сталінські репресії, війна і післявоєнний голодокост. В 1942 р. ми отримали повідомлення, що батько наш, кадровий офіцер, пропав без вісті. Нас було в сім'ї п'ятеро дітей, Володя був найстарший. І ось тоді, залишившись без батьківської опіки, Володя, допомагаючи мамі, половину того важкого сімейного тягаря звалив на свої юні плечі. Нам було добре з ним, він нас доглядав, він турбувався за нас і, саме головне, він нам дуже багато читав і розповідав. Своїми розповідями він зачаровував нашу дитячу аудиторію (а його приходили слухати багато сусідських дітей).

Не раз, коли ми стали дорослими, я його питала «А пам'ятаєш, колись ти нам дуже багато розповідав цікавого. Де ти це все вичитував?». А він відповідав: «Книжок було мало, тому все це я придумував сам, щоб вам було цікаво».

Незважаючи на це, Володя знаходив час і для книг. Читав він дуже багато, особливо ночами, за що часто попадало йому від мамі, тому що цим самим він втомлювався і виснажувався. Адже вдень йому було ніколи. Вже тоді Володю дуже цікавила історична література. Він її не просто читав. Він буквально докопувався

до кожної дрібниці, шукаючи істини, шукаючи те, що йому не вдавалося усвідомити своїм дитячим і юним розумом.

А коли він вже дізнавався про те, що так йому хотілося, він радів кожній своїй невеличкій перемозі, як мала дитина.

Не завжди в той період були книжки, не завжди були можливості їх дістати в бібліотеці чи купити, тому Володя намагався їх вимінювати, інколи – за останній шматок хліба, який ми тоді отримували на «картки». За що йому теж влітало від мамі.

Вже тоді він багато вигадував, писав для нас казки, вірші і оповідання. Як би те все, що він придумував для нас записати, то була б ціла гора літератури. Тому що він не просто придумував, він шукав, шукав постійно відповіді на ті питання, які його захопили, які його цікавили. І коли вже знаходив відповіді, то повідомляв нам. А ми вже знали, що нам зараз щось цікаве розповість.

Мене завжди захоплювала і дивувала його здатність мислити і аналізувати. Чомусь ми, його менші брати і сестри завжди вважали, що все, що ми не знаємо, повинен знати Володя. І якось траплялось так, що на всі наші питання йому вдавалось давати відповіді, які нас завжди задовольняли.

Вже, коли ми стали дорослими, ми розуміли, що для цього йому потрібно було багато читати, багато аналізувати, і багато досліджувати. Я часто спостерігала, що не тільки ми, його рідні, потребували його допомоги, до нього зверталися всі, хто його знав, кому це потрібно було.

Володя дуже переконливо і помірковано вмів довести свою правоту. І нам завжди здавалось, що він багато знав. Не випадково у нас його «в шутку» називали «ходячою енциклопедією». Вже коли він пішов у своє самостійне життя, він почав і писати. Спочатку він писав вірші, пісні (слова і, навіть, музику), короткі оповідання. А потім – вже твори і книжки.

Завжди пам'ятаю, що кожного з нас він вчив вчитися. Вчив правильно читати, вибирати головне, осмислювати прочитане і самостійно робити висновки. Я так думаю, що ми були першою аудиторією для нього як для педагога.

Пам'ятаю, коли ми з ним жили в Ризі (в Прибалтиці), я вчилася там в педучилищі. І мені дуже важко давалася російська мова. То

Володя заставляв мене переписувати цілі оповідання. І не просто оповідання, а осмислювати кожне слово, в якому я робила помилки і шукати на них правила.

Вже ми всі були дорослі, самостійні, а звикли до того, що все, що ми не знаємо, повинен знати Володя. І ми їхали до нього за його порадами, за його допомогою і за його авторитетом. Його впевненість завжди вселяла в нас і в наші душі силу, спокій і віру в свої сили.

А йому ж давалося це все завдяки великій, титанічній праці.

Мене вражало завжди те, що на історію він дивився, як на точну науку і це доводив у своїх роботах.

Нас вражало завжди те, що Володя мав якийсь вроджений дар захоплювати тих, хто його слухав.

Я згадую, як завжди, коли Володя мав приїздити до Луцька, мої подруги і близькі знайомі завжди казали мені: «Не забудь нас запросити на вечірку!». Вони чекали спілкування з ним і завжди з цікавістю слухали його.

В той же час Володя любив слухати й інших, багато запитував і уважно все вислуховував з великою цікавістю. Я знаю, що університет для нього став другою домівкою. І він завжди радів тому, що в нього є друзі, порадики, помічники. В університеті він ожив, знайшов себе.

А тому вся наша родина, його сім'я дуже вам вдячні за це, вдячні, що ви є, зберегли і зберігаєте пам'ять про нього. І низько вам вклоняємося за це!

Анатолій Денисенко

СТУДІ ВОЛОДИМИРА ЗАМЛИНСЬКОГО

Споглядаючи з плину років на постать Володимира Олександровича Замлинського, згадуючи наші розмови, дискусії, застілля приходиш до єдиної думки – це була непересічна людина і, безумовно, справжній учений, який до останніх своїх земних днів був наділений здатністю відчувати нове і чуйно, з якоюсь трепетною турботою ставитися до близьких, друзів, колег. Мені пощастило активно спілкуватися чи правильніше співпрацювати в останні п'ять років з Володимиром Олександровичем. Цього було цілком досить, щоб ми стали друзями. Зустрічі в редакції відновленого часопису «Київська старовина», одним із засновників якого я був, а також першим заступником головного редактора, а він – членом редакційної колегії, нас споріднили: ми майже (за рідкими випадками, коли хтось з нас був у відрядженні) щодня мали телефонні розмови чи, зважаючи на час, довгі чи короткі зустрічі. Аналізуючи наше спілкування, напрошуються певні узагальнення, без яких неможливо подати чітке уявлення про вченого-історика. Мова йде про те, що складало основу його духовного життя, що було мірилом у ставленні до предмета його досліджень, його погляди на історичну науку: її сьогодення і майбутнє. І якщо все це умовно класифікувати, то матимемо наступні взаємопов'язані параметри діяльності цілоспрямованої постаті, для якої історія була мудрою вчителькою життя і постійним рушієм пізнання, а саме: дослідження духовної і культурної спадщини рідної країни, її джерельних витоків, прагнення зорганізувати історичну школу національно свідомих учених здатних продовжити наукові традиції Миколи Костомарова, Володимира Антоновича, Михайла Грушевського, Дмитра Багалія, а також сказати й своє вагоме слово, врешті науково-просвітницька й видавнича праця.

Мислення є страждання. Цей вираз давньогрецького мислителя Аристотеля власне і спав зараз на думку. Колись в одній з розмов Володимир Олександрович якось немовби ненароком зро-